

Contractor:

Institutul de Cercetare pentru Economia Agriculturii și Dezvoltare Rurală – I.C.E.A.D.R.

Obiectivul general: *ADER 2022*

Numărul /codul proiectului : *24.1.2.*

Data începerii: *07.10.2019*

Data finalizării: *30.09.2022*

Durata: *36 luni*

DENUMIREA PROIECTULUI:

CERCETĂRI PRIVIND EFICIENȚA ECONOMICĂ A CREȘTERII OVINELOR, CAPRINELOR, TAURINELOR DE LAPTE ȘI DE CARNE ȘI A BUBALINELOR

Denumirea Fazei 2:

EFICIENȚA ECONOMICĂ A FERMELOR DE OVINE ȘI CAPRINE

DE DIFERITE DIMENSIUNI, AMPLASATE ÎN REGIUNI GEOGRAFICE ȘI FORME DE RELIEF DIFERITE

Persoana de contact (Director de proiect):

Dr. Ing. Rodica Chetroiu

Tel: 0730 094 630; e-mail: rodica.chetroiu@iceadr.ro

STRUCTURA FAZEI 2

ACTIVITATEA 2.1

Analiza factorilor care condiționează eficiența economică în exploatațile de creștere a ovinelor și caprinelor

ACTIVITATEA 2.2

Studii de caz: Ovine pentru producția de lapte - Analiza eficienței economice a exploatațiilor de diferite dimensiuni, amplasate în regiuni geografice și forme de relief diferite

ACTIVITATEA 2.3

Studii de caz: Ovine pentru producția de carne - Analiza eficienței economice a exploatațiilor de diferite dimensiuni, amplasate în regiuni geografice și forme de relief diferite

STRUCTURA FAZEI 2

ACTIVITATEA 2.4

Studii de caz: Caprine - Analiza eficienței economice a exploatațiilor de diferite dimensiuni, amplasate în regiuni geografice și forme de relief diferite

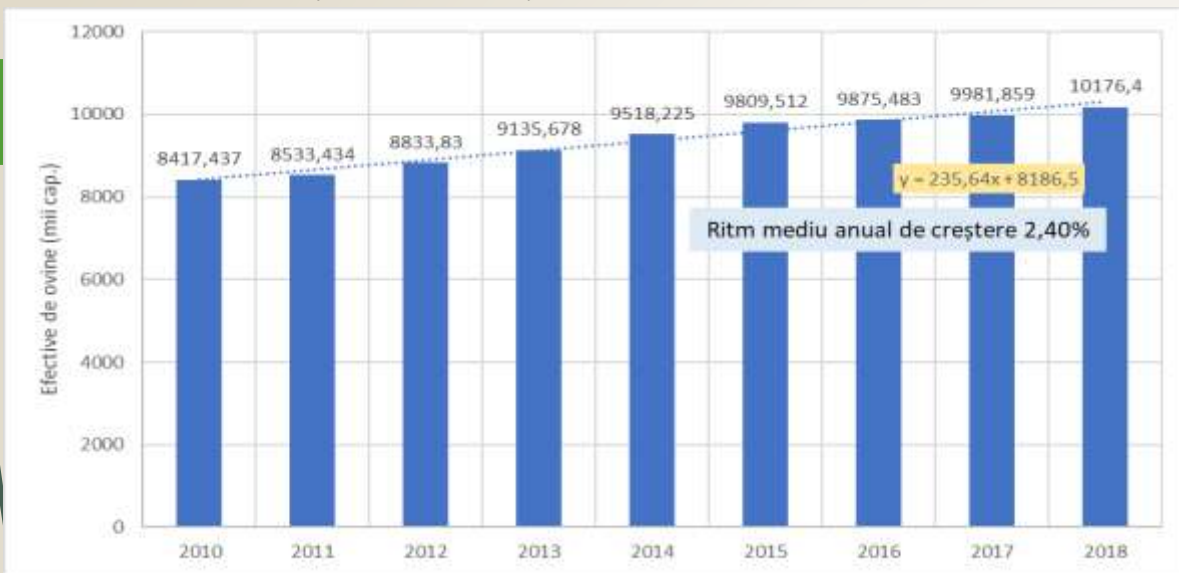
ACTIVITATEA 2.5

Analiza necesităților, avantajelor și utilizării tehnologiilor informatice în evaluarea eficienței agriculturii

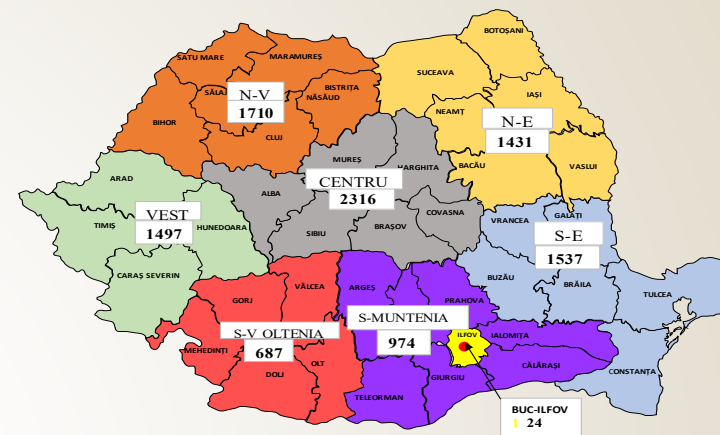
ACTIVITATEA 2.6

Diseminare: masă rotundă cu participarea fermierilor și asociațiilor crescătorilor de animale, articole, lucrări științifice, carte

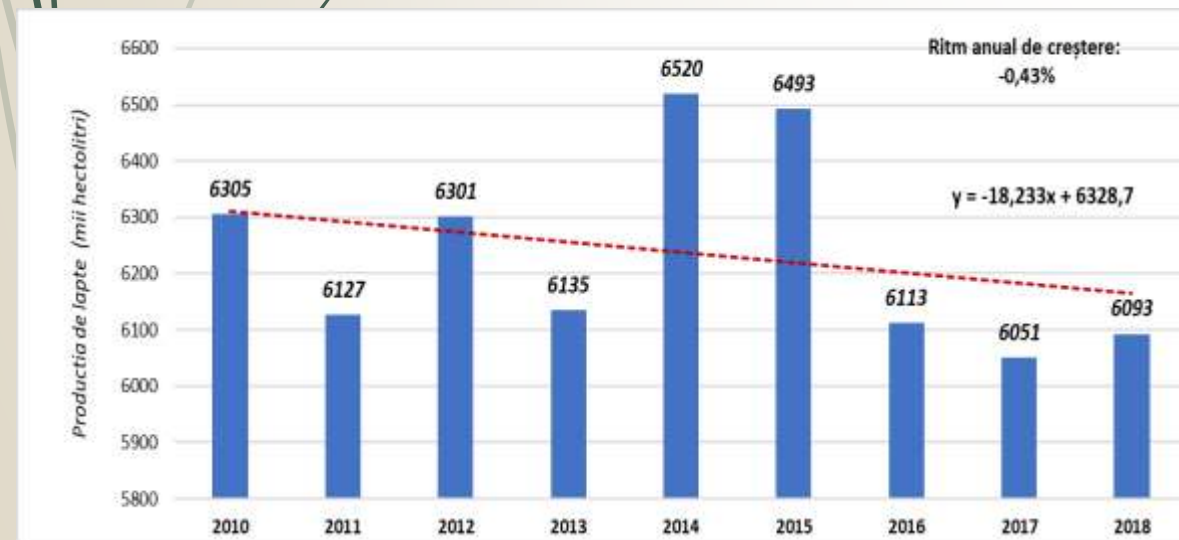
Tendința de evoluție a efectivelor de ovine

Efectivele totale de ovine pe regiuni de dezvoltare, în anul 2018, mii cap

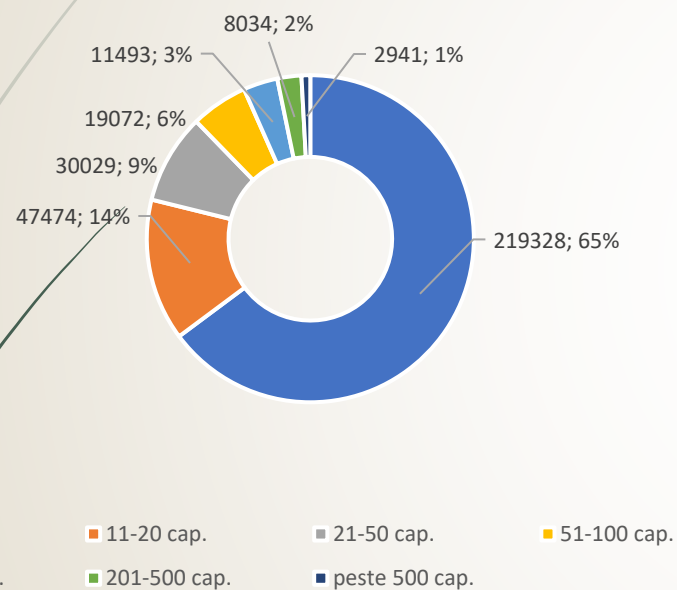
Tendința producției de lapte de oaie și capră pe perioada 2010-2018

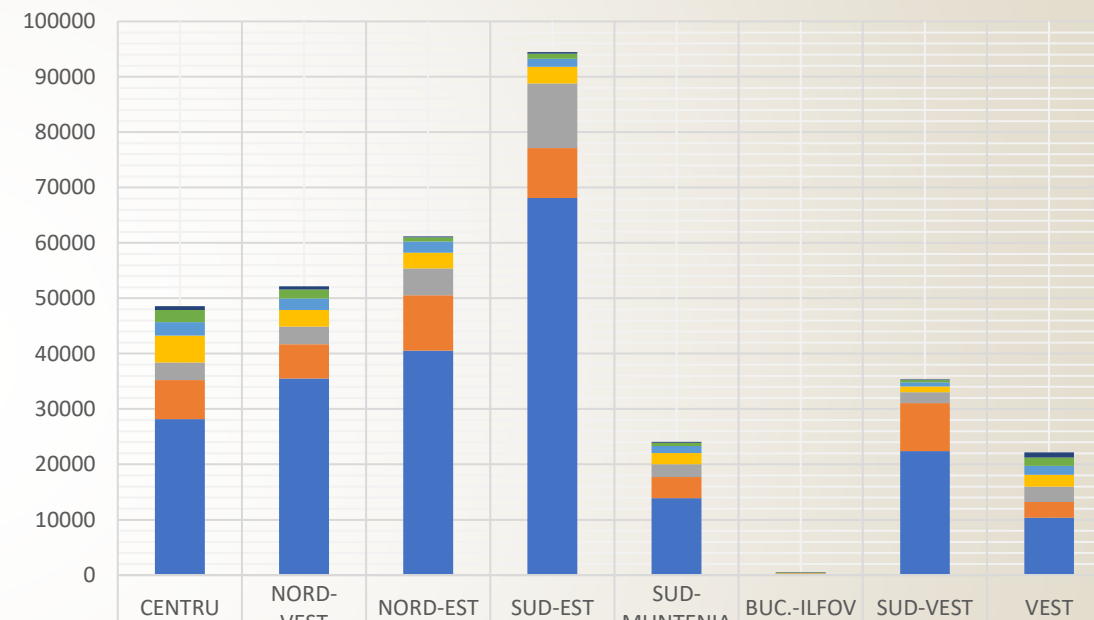
Distribuția regională a producției de lapte de oaie și capră

Structura dimensională a exploatațiilor de ovine la nivel național, la data de 30 aprilie 2019

Distribuția la nivel regional a exploatațiilor de ovine, pe categorii de mărime, la data de 30 aprilie 2019

	CENTRU	NORD-VEST	NORD-EST	SUD-EST	SUD-MUNTENIA	BUC.-ILFOV	SUD-VEST	VEST
peste 500 cap.	704	590	157	286	165	8	99	932
201-500 cap.	2186	1600	776	932	616	9	407	1508
101-200 cap.	2392	2084	1984	1389	1268	20	742	1614
51-100 cap.	4866	3001	2858	3058	2004	108	1055	2122
21-50 cap.	3195	3198	4871	11625	2316	63	1987	2774
11-20 cap.	7033	6153	9993	9025	3808	11	8622	2829
sub 10 cap.	28187	35528	40525	68125	13902	247	22417	10397

■ sub 10 cap. ■ 11-20 cap. ■ 21-50 cap. ■ 51-100 cap. ■ 101-200 cap. ■ 201-500 cap. ■ peste 500 cap.

-
- ❑ În Faza 2 a Proiectului ADER 24.1.2, este analizat sectorul de creștere a ovinelor pentru producția de lapte, carne, precum și cel de creștere a caprinelor, sub multiplele lor aspecte, atât din punct de vedere dimensional și structural, cât și din punct de vedere al eficienței economice - pe baza studiilor de caz.
 - ❑ Aceste studii au fost realizate în ferme de diferite dimensiuni, aflate în regiuni geografice diferite din zonele de câmpie, deal și munte.
 - ❑ Astfel, în vederea realizării analizelor de eficiență economică și a identificării celor mai vulnerabile exploatații din punct de vedere economic, a fost realizat un total de **90 studii de caz**, din care **47 studii de caz pentru ovine lapte, 15 studii de caz pentru ovine carne și 33 studii de caz pentru caprine**.

STUDII DE CAZ OVINE LAPTE

- ❑ Au fost realizate 47 studii de caz în ferme de ovine pentru lapte din diferite regiuni, diferite forme de relief și de diferite mărimi. Astfel, din acestea, 20 de ferme sunt situate în zone de câmpie, 15 ferme în zone de deal și 12 ferme în zone de munte.
- ❑ Din punct de vedere al regiunilor în care au fost realizate, studiile de caz provin din ferme aflate în Moldova, Banat, Crișana, Transilvania, Oltenia, Muntenia, Dobrogea.
- ❑ Județele în care se găsesc fermele sunt: Arad, Bihor, Bacău, Buzău, Bistrița-Năsăud, Brașov, Călărași, Constanța, Cluj, Caraș-Severin, Dâmbovița, Dolj, Gorj, Hunedoara, Harghita, Ialomița, Mehedinți, Sibiu, Teleorman, Vâlcea.
- ❑ Din punct de vedere al mărimii fermelor, aceasta este cuprinsă între 31,7 - 3983,3 capete ovine pentru lapte (1.738,8 – 218.724,83 SO), încadrându-se în următoarele categorii: 2,13% ferme de subzistență, 6,38% ferme de semisubzistență, 17,02% ferme mici, 74,47% ferme medii. Rasele de ovine exploatate în fermele aflate în studiile de caz sunt Țurcană, Țigaie, Merinos, Carabașă și metiși ai acestora cu rase românești sau de import, aflate în diferite stadii de ameliorare.

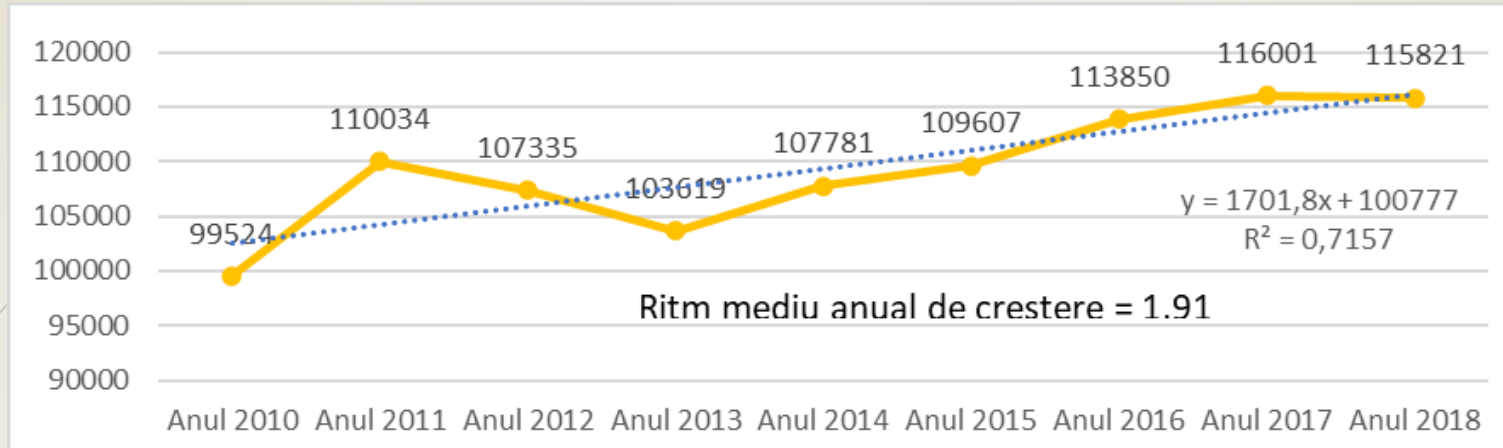
REZULTATELE STUDIILOR DE CAZ PENTRU OVINE LAPTE

- Media de mărime a exploatațiilor de ovine pentru lapte luate în calcul a fost de 516,75 capete, cu o producție medie de 74,18 litri/cap.
- Valoarea medie a costului unitar a fost de 3,39 lei/l, iar prețul mediu de valorificare a laptelui a fost de 3,38 lei/l.
- Profitul mediu/pierdere medie pe unitatea de produs: -0,02 lei/l, cu un minim de -0,86 lei/l și un maxim de 1,22 lei/l.
- Rata medie a venitului impozabil a fost de 0,3%, cu un minim de -17,55% și un maxim de 32,07%.
- Pragul mediu de rentabilitate în unități fizice a fost de 153,35 l/cap, iar cel valoric de 490,24 lei/cap.
- Rata medie a riscului de exploatare a fost foarte ridicată, de 222,95%, iar indicele de securitate a fost negativ: -1,22.
- În medie, veniturile totale/cap de animal din studiile de caz se situează cu doar 1,6% peste pragul de rentabilitate, ceea ce denotă că fermele se află într-o situație instabilă din punct de vedere economic.
- Costul unitar al laptelui are cea mai ridicată valoare în zona de munte (în medie 3,62 lei/l), dar și cel mai ridicat preț de valorificare tot în zona de munte îl întâlnim (media de 3,71 lei/l, cu maxima de 5 lei/l).

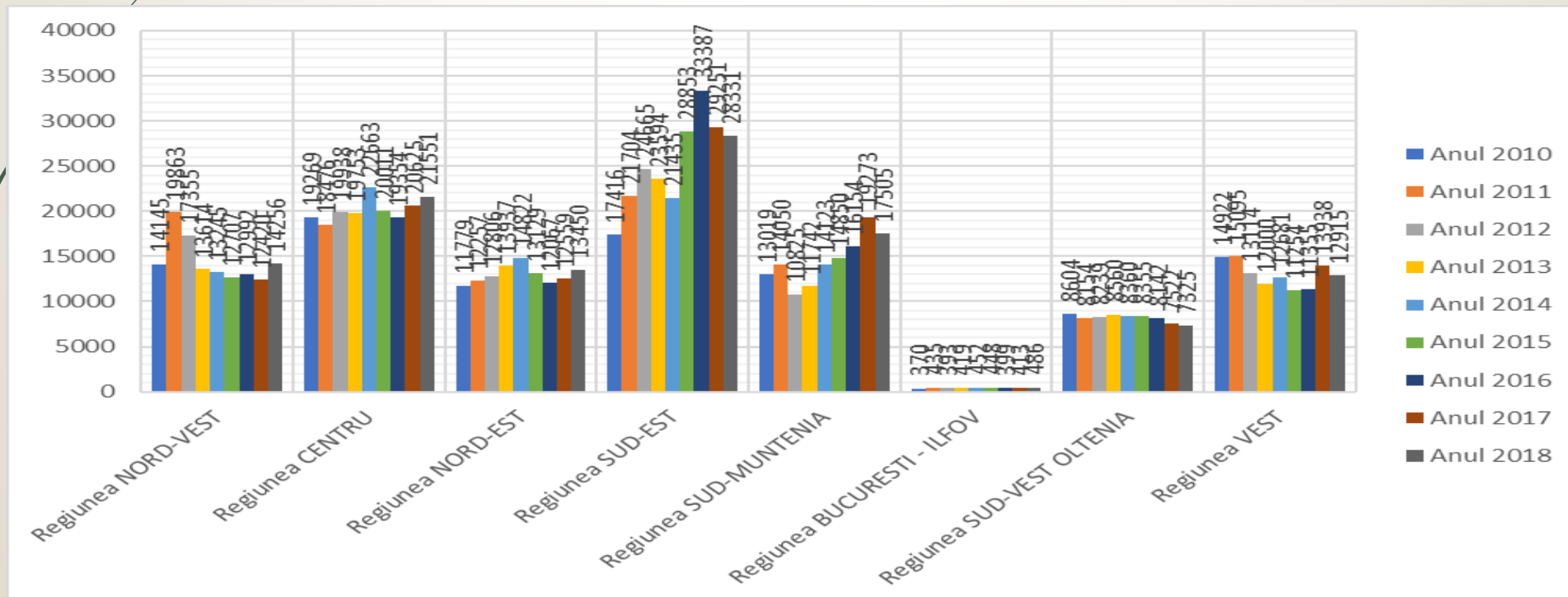
REZULTATELE STUDIILOR DE CAZ PENTRU OVINE LAPTE

- Pragul de rentabilitate în unități fizice este cel mai ridicat în zona de deal (192,38 l/cap) și cel mai scăzut în zona de munte (în medie 121,98 l/cap).
- Cea mai scăzută rată a riscului de exploatare este în zona de munte, unde întâlnim și cel mai ridicat indice de securitate.
- Cele mai mici segmente de mărime, **sub 100 capete și 101-200 capete**, au, în general, cele mai scăzute valori ale indicatorilor de rentabilitate, ale indicilor de securitate și ale productivității muncii. De asemenea, au praguri de rentabilitate ridicate. Aceste segmente de mărime au, pe de altă parte, cele mai ridicate costuri unitare și cele mai ridicate rate ale riscului de exploatare.
- Considerăm că **fermele de ovine pentru lapte** din aceste categorii sunt **cele mai vulnerabile din punct de vedere economic** și nu reușesc să se adapteze repede la modificările mediului economic, cu excepția cazurilor în care numărul mai redus de capete este compensat de o producție medie ridicată pe cap de animal.
- În cazul fermelor mai mari, chiar dacă producția medie nu este ridicată, aceasta este compensată de numărul de capete, care va asigura obținerea unor rezultate pozitive. Desfacerea unor produse cu valoare adăugată la prețuri superioare constituie un factor important de obținere a unor rezultate economice favorabile.

Dinamica producției de carne de ovine și caprine (tone greutate vie)

Dinamica producției de carne de ovine și caprine pe regiuni (tone greutate vie)

STUDII DE CAZ OVINE PENTRU PRODUCȚIA DE CARNE

- ❑ Au fost realizate 15 studii de caz în ferme de ovine pentru carne din diferite regiuni, diferite forme de relief și de diferite mărimi. Astfel, din acestea, 8 de ferme sunt situate în zone de câmpie, 4 ferme în zone de deal și 3 ferme în zone de munte.
- ❑ Din punct de vedere al regiunilor în care au fost realizate, studiile de caz provin din ferme aflate în Crișana, Transilvania, Oltenia, Muntenia, Dobrogea.
- ❑ Județele în care se găsesc fermele sunt: Brăila, Alba, Tulcea, Bihor, Argeș, Buzău, Călărași, Constanța, Gorj, Sibiu, Vâlcea.
- ❑ Din punct de vedere al mărimii fermelor, aceasta este cuprinsă între 117 – 4783,3 capete ovine pentru carne (3126,2 – 127810,67 SO), încadrându-se în următoarele categorii: 20% ferme de semisubzistență, 33,3% ferme mici, 46,7% ferme medii.

REZULTATELE STUDIILOR DE CAZ PENTRU OVINE CARNE

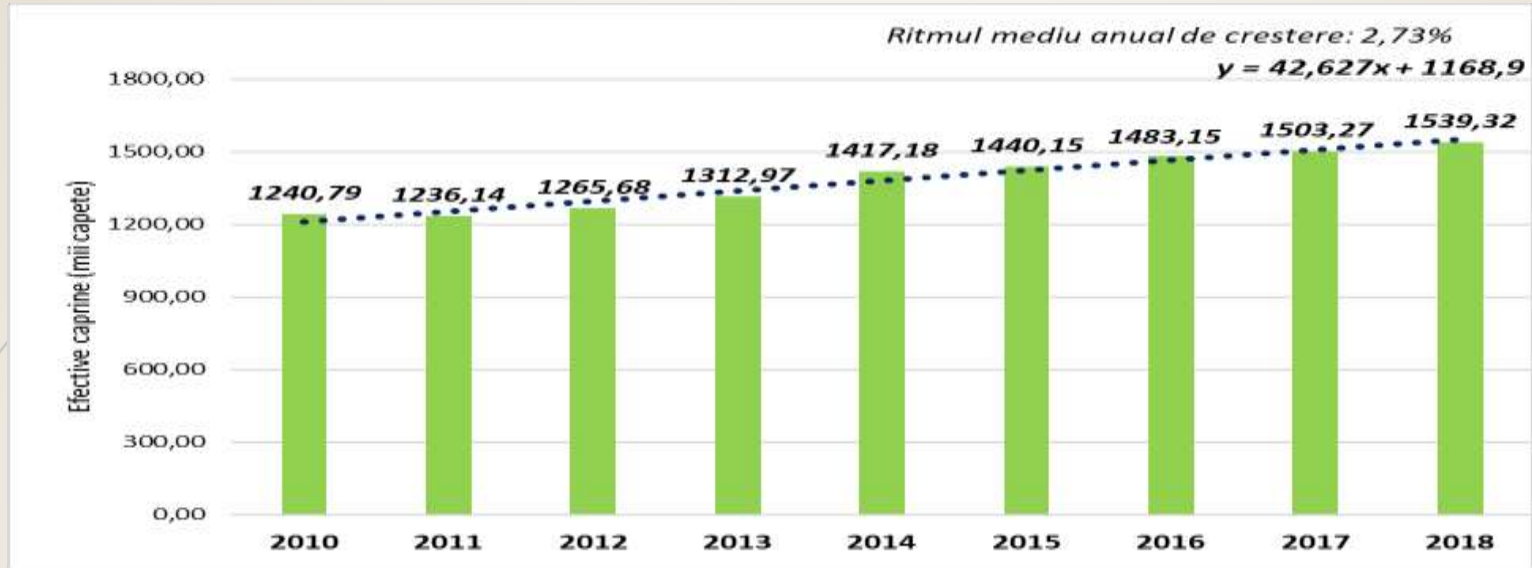
- Media de mărime a exploatațiilor de ovine pentru carne luate în calcul a fost de 989,13 capete, cu o producție medie de 38,38 kg în viu/cap.
- Valoarea medie a costului unitar a fost de 7,77 lei/kg. Prețul mediu de valorificare a fost de 8,9 lei/kg viu.
- Profit mediu pe unitatea de produs: 1,12 lei/kg, cu un minim de 0,48 lei/kg și un maxim de 2,18 lei/kg.
- Rata medie a venitului impozabil a fost de 14,93%, cu un minim de 5,97% și un maxim de 32,68%.
- Pragul mediu de rentabilitate în unități fizice a fost de 17,85 kg/cap, iar cel valoric de 159,67 lei/cap.
- Rata medie a riscului de exploatare a fost de 45,99%, iar indicele mediu de securitate a fost de 0,54.
- Cele mai mari cheltuieli totale, dar și prețuri de valorificare sunt tot în zona de munte (8,13 lei/kg, respectiv 10,31 lei/kg).
- Pragul de rentabilitate în unități fizice este cel mai favorabil în zona de câmpie (16,55 kg/cap).
- Cea mai ridicată rată a riscului de exploatare este în zona de deal și cea mai scăzută în zona de munte, iar cel mai scăzut indice de securitate se întâlnește în zona de deal.

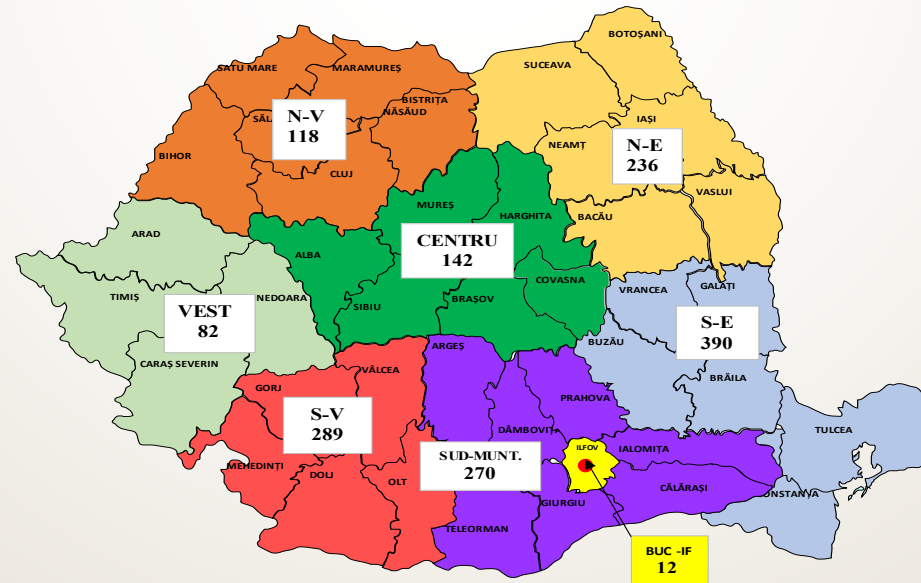
REZULTATELE STUDIILOR DE CAZ PENTRU OVINE CARNE

- **Cel mai mic segment de mărime, sub 400 capete**, are cele mai ridicate cheltuieli în raport cu valoarea producției și cea mai ridicată rată a riscului de exploatare; de asemenea, are cel mai scăzut profit, cele mai scăzute rate ale venitului, cel mai scăzut indice de securitate și cea mai scăzută productivitate a muncii.
- Considerăm că fermele din aceste categorii sunt **cele mai vulnerabile din punct de vedere economic** și nu reușesc să se adapteze repede la modificările mediului economic, cu excepția cazurilor în care numărul mai redus de capete este compensat de o producție medie ridicată pe cap de animal.
- În cazul fermelor mai mari, chiar dacă producția medie nu este ridicată, aceasta este compensată de numărul de capete, care va asigura obținerea unor rezultate pozitive.

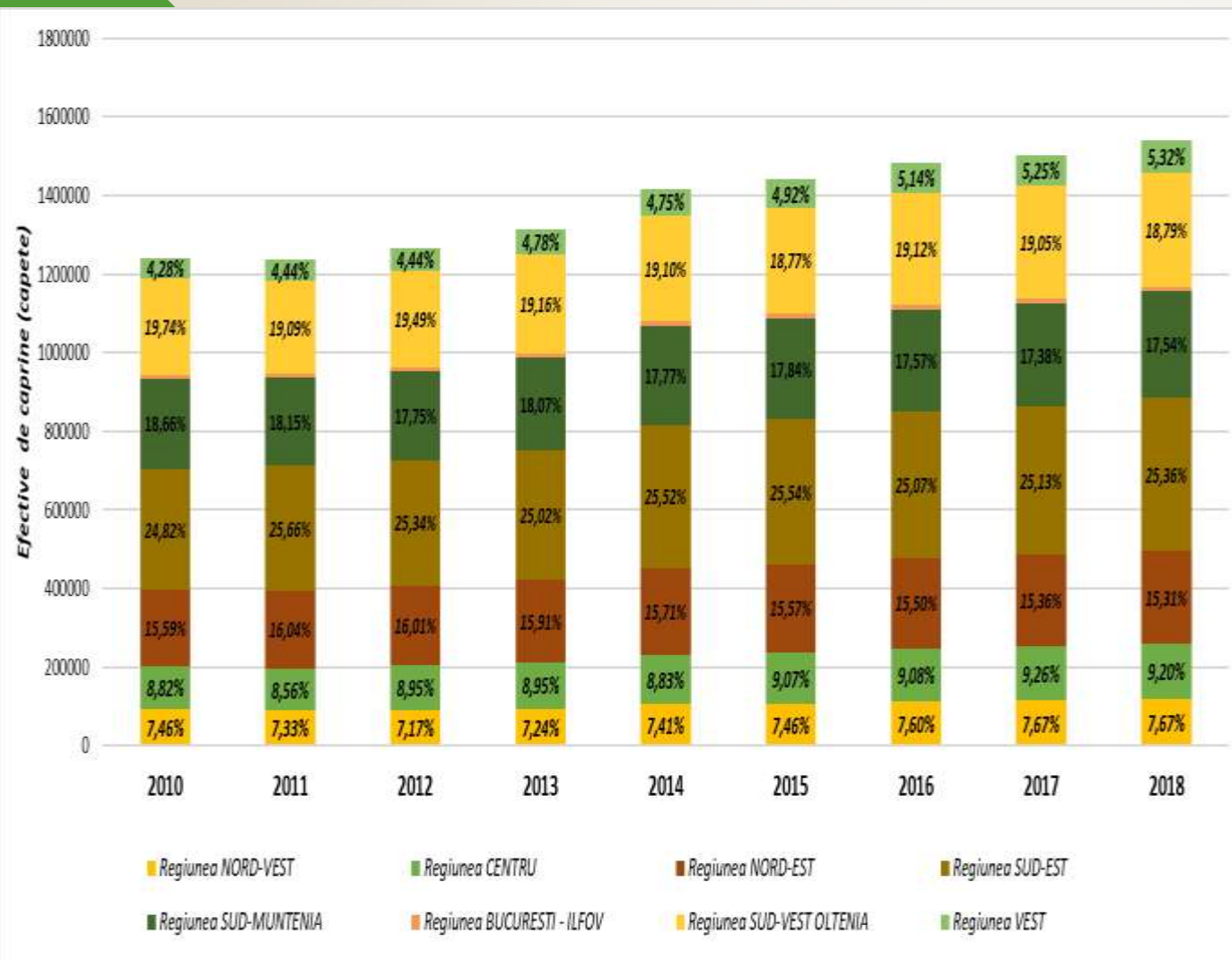
Evoluția efectivelor de caprine

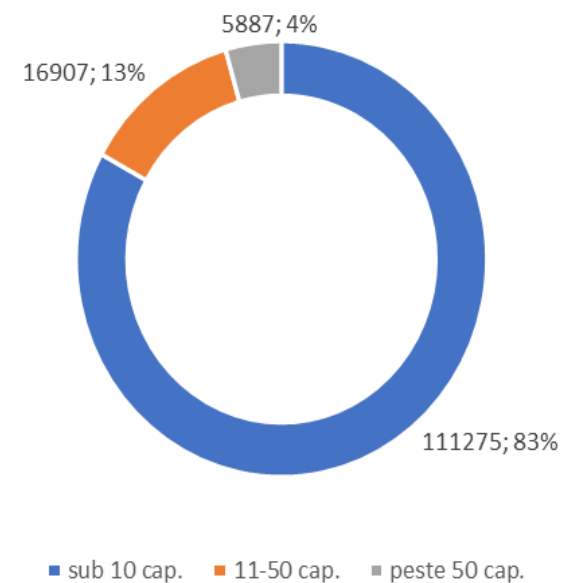
Efectivele totale de caprine pe regiuni de dezvoltare, în anul 2018, mii cap

Distribuția regională a efectivelor de caprine

Structura dimensională a exploatațiilor de caprine la nivel național, la data de 30 aprilie 2019

STUDII DE CAZ CAPRINE

- ❑ Au fost realizate 33 studii de caz în ferme de caprine din diferite regiuni, diferite forme de relief și de diferite mărimi. Astfel, din acestea, 16 de ferme sunt situate în zone de câmpie, 13 ferme în zone de deal și 4 ferme în zone de munte.
- ❑ Din punct de vedere al regiunilor în care au fost realizate, studiile de caz provin din ferme aflate în Moldova, Crișana, Transilvania, Oltenia, Muntenia, Dobrogea.
- ❑ Județele în care se găsesc fermele sunt: Bihor, Bacău, Buzău, Bistrița-Năsăud, Brașov, Călărași, Constanța, Dolj, Gorj, Ialomița, Mehedinți, Teleorman, Prahova, Vâlcea, Dâmbovița, Olt, Mureș, Giurgiu, Sălaj.
- ❑ Din punct de vedere al mărimii fermelor, aceasta este cuprinsă între 15 – 476,67 capete caprine (1694,7 – 53853,8 SO), încadrându-se în următoarele categorii: 3% ferme de subzistență, 27,3% ferme de semisubzistență, 12,1% ferme mici, 57,6% ferme medii. Rasele de caprine exploatate în fermele aflate în studiile de caz sunt Carpatina, Alba de Banat, precum și rase foarte productive ca Alpină franceză și Saanen și metiși ai acestora cu rasele românești.

REZULTATELE STUDIILOR DE CAZ LA CAPRINE

- Media de mărime a exploatațiilor luate în calcul a fost de 159,71 capete, cu o producție medie de 340,25 litri/cap.
- Valoarea medie a costului unitar a fost de 2,35 lei/l, fiind cuprinsă între 1,41-3,55 lei/l. Prețul mediu de valorificare a laptelui a fost de 2,94 lei/l, între 2,40 - 4,08 lei/l.
- Profit mediu/pierdere medie pe unitatea de produs: 0,58 lei/l, cu un minim de -0,03 lei/l și un maxim de 1,98 lei/l.
- Rata medie a venitului impozabil a fost de 29,40%, cu un minim de -1% și un maxim de 115,75%.
- Pragul mediu de rentabilitate în unități fizice a fost de 216,14 l/cap, iar cel valoric de 628,08 lei/cap.
- Rata medie a riscului de exploatare a fost de 80,26% , iar indicele de securitate a fost de 0,2.
- În ceea ce privește gradul de stabilitate economică, 42,5% dintre fermele de caprine sunt instabile din punct de vedere economic (veniturile sunt cu sub 10% mai mici decât pragul de rentabilitate), 9% sunt într-o situație relativ stabilă din punct de vedere economic (veniturile sunt cu până la 20% peste pragul de rentabilitate), iar 48,5% sunt într-o situație stabilă din punct de vedere economic (veniturile sunt cu peste 20% mai mari decât pragul de rentabilitate valoric).

REZULTATELE STUDIILOR DE CAZ LA CAPRINE

- Fermele aflate într-o situație instabilă din punct de vedere economic sunt structurate astfel: 7,1% ferme de subzistență; 21,4% ferme de semisubzistență; 12,1% ferme mici; 18,2% ferme medii.
- Cele mai mari cheltuieli totale sunt în zona de munte (3,89 lei/l), ca și cele mai ridicate cheltuieli cu producția principală – laptele (2,88 lei/l).
- Costul unitar al laptelui are cea mai ridicată valoare în zona de munte (în medie 2,88 lei/l), dar și cel mai ridicat preț de valorificare tot în zona de munte îl întâlnim (media de 3,36 lei/l, cu maxima de 4,08 lei/l).
- Pragul de rentabilitate în unități fizice este cel mai ridicat în zona de deal (243,87 l/cap) și cel mai scăzut în zona de munte (în medie 162,35 l/cap).
- Cea mai ridicată rată a riscului de exploatare este în zona de munte, respectiv cel mai scăzut indice de securitate, iar cel mai ridicat indice de securitate se întâlnește în zona de deal.

REZULTATELE STUDIILOR DE CAZ LA CAPRINE

- **Cele mai mici segmente de mărime, sub 100 capete și 101-200 capete,** au, în general, cele mai ridicate costuri unitare, cel mai scăzut profit, cele mai ridicate rate ale riscului de exploatare și indici de securitate scăzuți. De asemenea, au cea mai scăzută productivitate a muncii.
- Considerăm că fermele din aceste categorii sunt **cele mai vulnerabile din punct de vedere economic** și nu reușesc să se adapteze repede la modificările mediului economic, cu excepția cazurilor în care numărul mai redus de capete este compensat de o producție medie ridicată pe cap de animal.
- În cazul fermelor mai mari, chiar dacă producția medie nu este ridicată, aceasta este compensată de numărul de capete, care va asigura obținerea unor rezultate pozitive.

CONCLUZII

Rezultatele studiilor de caz au indicat faptul că cele mai mici segmente de mărime a exploatațiilor (**sub 100 capete și 101-200 capete la ovine pentru lapte/caprine și sub 400 capete la ovine pentru carne**) sunt cele mai vulnerabile din punct de vedere economic.

Ținând cont de rezultatele analizelor efectuate în studiile de caz, considerăm ca ***priorități strategice*** pentru sprijinirea sectoarelor de creștere a ovinelor și caprinelor, următoarele măsuri:

- Sprijinirea sectoarelor ovine și caprine prin diferite pârghii financiare (cu accent pe segmentul celor mai vulnerabile din punct de vedere economic), politici și măsuri de piață;
- Promovarea consumului intern și a exportului de produse de la ovine și caprine;
- Îmbunătățirea calității și creșterea valorii adăugate a produselor de la speciile ovine și caprine;
- Proiectarea și implementarea programelor integrate de reproducere a raselor locale de ovine și caprine;
- Creșterea productivității ovinelor prin implementarea îmbunătățirii genetice și folosirea de noi tehnologii la nivelul fermei;
- Creșterea veniturilor fermelor prin îmbunătățirea producțiilor la lapte și a autosuficienței furajelor, reducând astfel costurile de producție;
- Îmbunătățirea rezistenței economice a fermelor de ovine împotriva efectelor adverse ale crizelor economice, prin diferite măsuri de sprijin ale statului;
- Sprijinirea fermierilor de a se adapta la evoluțiile viitoare, cum ar fi volatilitatea prețurilor laptelui și pericolele climatice.